

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์
2. ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
3. ประวัติความเป็นมา และระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ (ฉลอง บุญพิทักษ์กุล 2528:739) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่สมาชิกลูกหนี้ของสหกรณ์ชำระหนี้คืนในอัตราต่ำ มีดังนี้

1.1 เกิดจากความล้มเหลวทางการผลิต อันเนื่องมาจากถูกภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคและศัตรูพืช ราคาผลิตผลตกต่ำ เป็นต้น

1.2 การเร่งรัดหนี้หรือการเรียกเก็บหนี้ไม่มีประสิทธิภาพกล่าวคือ พนักงานสินเชื่อขาดการติดตามทวงถามอย่างใกล้ชิด กรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามหนี้ใจอ่อนตลอดจนความใกล้ชิดกับสมาชิกเกินไปก็อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเกรงใจไม่กล้าทวงถาม

1.3 ขาดการตรวจสอบการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกได้รับเงินกู้แล้ว สหกรณ์มิได้ติดตามไปตรวจสอบการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในสัญญา เช่น กู้ไปเพื่อปรับปรุงที่ดิน แต่กลับนำไปใช้ประกอบพิธีแต่งงาน บวชนาค เป็นต้น

1.4 เกิดจากความไม่เข้าใจในธุรกิจกล่าวคือ สมาชิกผู้กู้ส่วนหนึ่งไม่เข้าใจถึงเงื่อนไขการชำระหนี้ว่าเมื่อใดจะถึงกำหนดชำระกล่าวถึงกำหนดชำระหนี้ จึงทำให้หลงลืมไปได้ และนำเงินที่มีอยู่ไปใช้ในทางอื่น

1.5 สมาชิกบิดพริ้วไม่ชำระหนี้ อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุเช่น ลักษณะนิสัย เหนียวหนี้ สมาชิกผู้กู้บางรายสามารถที่จะชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ได้ตามกำหนดสัญญา แต่ก็ ไม่ยอมนำเงินมาชำระ เพราะถ้าชำระคืนเกรงจะไม่ได้รับเงินกู้ในฤดูต่อไป หรือนำเงินไปลงทุน ด้านอื่น ๆ เป็นต้น

นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ที่เป็นสาเหตุทำให้สมาชิกของสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กับสหกรณ์ได้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ความซื่อสัตย์ของสมาชิกสหกรณ์เอง ความขยันขันแข็งของสมาชิกเอง การเอาใจใส่ของสหกรณ์ในการติดตามทวงถามหนี้ของ พนักงานสินเชื่อ นโยบายการเร่งรัดหนี้และการดำเนินคดีของสหกรณ์ นโยบายการดำเนิน ธุรกิจของสหกรณ์ที่ครบวงจรของสหกรณ์ ตลอดจนการเอาอย่างของสมาชิกที่เห็นมีสมาชิกที่ไม่ส่งชำระหนี้ ตนเองก็ไม่ชำระหนี้บ้าง และจากการศึกษาของ ศิริชัย สาครรัตนกุล , ยงเกียรติ จรูญศักดิ์สกุล และเจเลีย งามวงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรในประเทศไทย ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรกับ นโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร พบว่า การประกอบอาชีพการเกษตรเป็นกิจการที่มีอัตราเสี่ยงสูง เพราะในด้านการผลิตเกษตรกรยังต้องพึ่งพาอาศัยดินฟ้าอากาศ ถ้าธรรมชาติไม่เอื้ออำนวยผลผลิตก็จะตกต่ำ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาในด้านราคาของพืชผล เกษตรกรจึง ประสบกับความยากจนเป็นภาระแก่ผู้ให้กู้เป็นอย่างมาก ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ทั่วไปจึงไม่ สนับสนุนเข้าไปลงทุน เพราะเสี่ยงที่จะได้ชำระหนี้คืน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นภาระของรัฐบาลที่จะเข้าแทรกแซงช่วยเหลือจัดสรรสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้ โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร ในฐานะที่เป็นธนาคารของรัฐบาลดำเนินงานให้เกษตรกรนำไปเป็นทุนหมุนเวียนซื้อปัจจัยการผลิต ซื้อเครื่องจักรกล ซื้อปุ๋ย ค่าจ้างแรงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ เกษตร ได้ก่อให้เกิดผลตอบสนองทางสังคมเป็นรากฐานสำคัญที่มีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศโดยส่วนรวม

2. ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency Theory)

แฟรงค์ (Frank) และ ดอส ซานโตส (Dos Santos) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2538:36) ได้กล่าวไว้ว่ายิ่งมีการพึ่งพาทางด้านเงินทุนจากภายนอกมากการพัฒนาจะถูกเอา รัดเอาเปรียบจากนายทุนเพิ่มมากขึ้น และลูกหนี้จะยิ่งจนลง เกษตรกรที่มุ่งหวังจะพึ่งพาแหล่ง

เงินกู้ทุกแหล่งที่สามารถกู้ได้โดยไม่คำนึงถึงอัตราดอกเบี้ย จะถูกขูดรีดดอกเบี้ยมากขึ้น ก็จะทำให้ความยากจนขึ้นในหมู่เกษตรกรเหล่านี้

2.2 ทฤษฎีการพัฒนาและเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เนคส์ (Nurkse) และ อัดัม สมิท (Adam Smith) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2538:45) ได้กล่าวไว้ว่าการออมจะก่อให้เกิดการลงทุนและจะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แต่เราจะเห็นว่าสมาชิกสหกรณ์มีการออมน้อยมาก จากการศึกษาของสมาชิก สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีการออมคนละ 1,385 บาท ในขณะที่มีเงินกู้สูงถึงเฉลี่ยคนละ 14,722 บาท เมื่อการออมน้อยการพึ่งพาเงินกู้ก็มีมาก ไม่สามารถจะเพิ่มประสิทธิภาพการออมได้ จึงยังทำให้ต้องเป็นหนี้เพิ่มขึ้นทุกปี

นอกจากนี้ โรเซน สไตน์ – โรแดน (Rosen Stein – Rodan) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2538:53) ยังได้กล่าวไว้ว่าการลงทุนที่เหมาะสมจะทำให้ผลผลิตออกมาแล้วได้กำไร ปรากฏว่าสินเชื่อเพื่อการลงทุนของสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภค เช่น สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ จักรยานยนต์ และจัดงานพิธีกรรมทางศาสนาที่ใช้เงินจำนวนมาก เช่น พิธีบวช พิธีแต่งงาน สินเชื่อดังกล่าว เป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภคจึงทำให้สมาชิกไม่มีการลงทุนที่เหมาะสม จึงไม่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

3. ประวัติความเป็นมา และระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ ของสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

3.1 ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

พ.ศ.2512 นายทะเบียนสหกรณ์ได้ควบสหกรณ์หาทุนในเขตอำเภอยางตลาด จำนวน 27 สหกรณ์ โดยเป็นสหกรณ์ธณกิจ ชื่อว่า สหกรณ์การเกษตรยางตลาดสอง จำกัด

พ.ศ.2513 นายทะเบียนสหกรณ์ได้ควบสหกรณ์หาทุนในเขตอำเภอยางตลาด จำนวน 31 สหกรณ์ โดยรับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์ธณกิจ

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2518 นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนควบสหกรณ์ จำนวน 3 สหกรณ์ คือ สหกรณ์การเกษตรยางตลาดเหนือ จำกัด สหกรณ์การเกษตรยางตลาดใต้ จำกัด และ สหกรณ์การเกษตรเขื่อนลำปาว จำกัด เข้าด้วยกันเป็นสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด ในปัจจุบัน

ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด มีสำนักงานตั้งอยู่ เลขที่ 363 หมู่ 4 ถนนถีนานนท์ ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นสำนักงานของสหกรณ์เอง สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการจำนวน 15 คน ประธานกรรมการคือ นายคำเผย ภูตลาดขาม มีพนักงานสหกรณ์ จำนวน 8 คน ผู้จัดการคือ นายวิจารณ์ โภธิแท้

ในปีทางบัญชี 2542 สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 3,424 คน แบ่งเป็น 67 กลุ่ม โดยอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ในอำเภอยางตลาด รวม 15 ตำบล และอำเภอห้วยเม็กอีก 1 ตำบล รวมเป็น 16 ตำบล ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่ม กลุ่มที่ และจำนวนสมาชิก จำแนกตามตำบลต่าง ๆ ในอำเภอ ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ชื่อตำบล	จำนวนกลุ่ม	กลุ่มที่	จำนวนสมาชิก
ยางตลาด	7	2,4,5,52,36,61,38,65	376
คลองขาม	6	35,37,39,40,42,59	346
หนองฮีเฒ่า	4	3,9,10,57	145
ห้วยวัง	8	5,6,7,43,44,51,53,62	406
คุ้มเฒ่า	4	1,14,15,17	177
นาดี	3	13,60,16	151
ดอนสมบุรณ์	3	12,24,50	124
บัวบาน	7	20,22,46,47,48,49,64	356
เว่อ	2	23,58	77
นาเชือก	4	19,21,45,59	232
อิตื้อ	5	31,33,34,55,66	213
ห้วยน้ำคำ	6	28,29,30,32,54,63	346
เขาพระนอน	1	18	151
หนองตอกแป้น	2	8,11	128
โนนสูง	4	25,26,27,67	188
ห้วยเม็ก	1	41	8
รวม	16	67	3,424

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด รายงานกิจการประจำปี 2542

3.2 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด มีวัตถุประสงค์ คือ ให้สมาชิกได้ร่วมกันดำเนินงาน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันแก้ปัญหาของสมาชิกที่กำลังประสบอยู่เพื่อให้สมาชิกของสหกรณ์ทุกคนสามารถมีชีวิตอยู่ได้ตามพระราชดำริของ พระบรมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน คือ อยู่ดี กินดีและมีสันติสุข มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.2.1 จัดหาเงินทุนให้แก่สมาชิกเพื่อใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพ หรือใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเท่าที่จำเป็น

3.2.2 รับฝากเงินจากสมาชิก

3.3.3 รวบรวมผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิก และจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาดี

3.3.4 จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคา ที่เป็นธรรม

3.3.5 จัดให้มีฉางเพื่อเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิก

3.3.6 แนะนำ ส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร

3.3.7 ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์

3.3.8 ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออม

3.3 การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

3.3.1 การให้เงินกู้แก่สมาชิก

สหกรณ์เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความจำนงขอกู้เงินจากสหกรณ์ได้ทุกวันในเวลาราชการ ในการยื่นคำขอกู้เงินจากสหกรณ์ สมาชิกผู้กู้ต้องมีใบรับรองจากประธานกลุ่มของตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าสมาชิกผู้กู้มีวัตถุประสงค์ในการใช้เงินกุนั้นจริง สหกรณ์จะเสนอคำขอกู้เงินของสมาชิกต่อที่ประชุมคณะกรรมการเงินกู้ ซึ่งตรงกับวันพุธของทุกอาทิตย์ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ และพนักงาน ธกส. หลังจากที่ประชุมฯ อนุมัติเงินกู้แล้ว สหกรณ์

จะแจ้งวันกำหนดจ่ายเงินกู้ให้ประธานกลุ่มทราบเพื่อแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มของตน ไปรับเงินกู้ตามที่อนุมัติ สหกรณ์จะจ่ายเงินกู้อีกประมาณ 7 วันหลังจากวันที่พิจารณาอนุมัติเงินกู้

3.3.2 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้

1) สมาชิกที่ส่งชำระหนี้คืนตามกำหนดสัญญาของเงินกู้ทุกประเภท สหกรณ์จะพิจารณาเงินกู้ ตามความต้องการของสมาชิก แต่จำนวนเงินกู้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน (ในที่นี้หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่น ๆ และมีราคาตลาดตามที่สหกรณ์ประเมินไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้) สมาชิกสหกรณ์คนหนึ่งสามารถกู้ได้ทั้งเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะปานกลาง แต่จำนวนเงินรวมกันต้องไม่เกิน 150,000 บาท สำหรับสมาชิกใหม่จะกู้ได้ไม่เกิน 10,000 บาท

2) สมาชิกผู้ขอกู้เงินจะต้องแสดงหลักฐานประกอบใบคำขอกู้ต่อสหกรณ์ จึงจะ ได้รับการพิจารณาให้กู้

3) เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้สมาชิกที่สามารถชำระหนี้ได้เฉพาะต้นเงินกู้ หรือ ดอกเบี้ยเงินกู้เพียงบางส่วนหรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดนั้น ในเวลาต่อมาเมื่อสมาชิกชำระหนี้ได้ทั้งหมดแล้วขอกู้เงินใหม่อีกครั้งสหกรณ์จะพิจารณาให้เงินกู้โดยตัดจำนวนเงินที่ขอกู้ให้เหลือน้อยลง

4) สมาชิกที่ยังมีหนี้กับสหกรณ์ ถ้ามีความประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องชำระหนี้ที่มีต่อสหกรณ์ให้เรียบร้อยก่อน ในกรณีของสมาชิกผู้กู้เงินระยะสั้นที่ไม่สามารถชำระคืนได้เมื่อถึงกำหนดชำระแต่ได้รับผ่อนเวลาชำระหนี้ ถ้ามีความประสงค์จะขอกู้เงินอีกสหกรณ์จะพิจารณาให้เงินกู้

ในการตรวจสอบหลักฐานการชำระหนี้ของสมาชิก พนักงานสินเชื่อของสหกรณ์จะเป็นผู้ตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาใบคำขอกู้ของสมาชิกทุกราย ประธานกลุ่มจะเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มที่ตนรับผิดชอบ

ในการตรวจสอบการใช้เงินกู้ สหกรณ์อาจมอบให้ประธานกลุ่ม หรือเลขานุการกลุ่ม หรือคณะกรรมการดำเนินการ หรือพนักงานสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หรือพนักงาน อกส. ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ ในกรณีที่ปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้เงินได้

นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ คณะกรรมการดำเนินการจะลดหรือระงับการจ่ายเงินกู้งวดต่อ ๆ ไปสำหรับสมาชิกรายนั้น

5) การพิจารณาเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ จะพิจารณาจากการจัดชั้นสมาชิก ประกอบ ดังนี้

3.3.3 รายละเอียดการจัดชั้นสมาชิกสหกรณ์สหกรณ์การเกษตร ยางตลาด จำกัด อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์

เพื่อให้สมาชิกมีระดับชั้นในการเป็นสมาชิกสหกรณ์และให้รู้จักหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติต่อ สหกรณ์ในฐานะสมาชิก ให้สหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นและสมาชิกได้ทราบถึงสิทธิที่สมาชิก จะได้รับกับสหกรณ์

1) <u>หลักเกณฑ์การให้คะแนน</u>	<u>คะแนน</u>
1.1) สมาชิกต้องส่งชำระหนี้ให้ถูกต้องตามสัญญา	20
1.2) ในระหว่างปีสมาชิกต้องถือหุ้นกับสหกรณ์ ไม่ต่ำกว่า 5,000 บาท	20
1.3) สมาชิกต้องติดต่อชำระดอกเบี้ย ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง/ปี(กันยายน/มีนาคม)	20
1.4) สมาชิกต้องไม่ขาดประชุมกลุ่ม	10
1.5) สมาชิกต้องมีเงินฝากไว้กับสหกรณ์	10
1.6) สมาชิกต้องถือหุ้นประจำปี 120 บาท ในวันสหกรณ์	10
1.7) สมาชิกต้องฝากเงินฝากสัจจะออมทรัพย์ 365 บาท/ปี	10

2) เกณฑ์การจัดชั้นสมาชิก

- 2.1) สมาชิก ชั้น 1 ต้องมีคะแนน 80 - 100
- 2.2) สมาชิก ชั้น 2 ต้องมีคะแนน 60 - 79
- 2.3) สมาชิก ชั้น 3 ต้องมีคะแนน 10 - 59

3) สิทธิของสมาชิก

- 3.1) สมาชิกชั้น 1 - สามารถกู้เงินกับสหกรณ์ได้ไม่เกิน 150,000 บาท
 - สวัสดิการรักษายาพยาบาลไม่เกิน 1,000 บาท/ปี ให้
สำเนา ใบเสร็จเบิกได้

3.3.4 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

ปัจจุบันคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิก 13.25 % ถ้าสมาชิกผิดสัญญาคิดค่าปรับ เพิ่มอีก 3 % และคิดค่าบริการสินเชื่อเพิ่มอีก 1 %

3.3.5 ประเภทของการให้เงินกู้

สหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิกทั้งเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะปานกลาง ดังนี้

เงินกู้ระยะสั้น คือ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตรตามแผนการผลิตสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและโรคพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตร ค่าเครื่องมือ ค่าซ่อมแซม ค่าพันธุ์สัตว์ และค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูปและขายผลิตผล ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรเฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร ค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น ซื้อมือถือใช้งานสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ

เงินกู้ระยะปานกลาง คือ เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินทุนในสหกรณ์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้เกินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัว ได้แก่ บุกเบิกที่ดินหรือปรับปรุงที่ดินหรือซื้อที่ดินการเกษตร สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตูกักน้ำ ทำสวน วางรูปประกอบอาคารเกษตรขึ้นใหม่ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ซื้อมือถือใช้งาน ซื้อมือหรือสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตร ซื้อมือหรือสร้างหรือปรับปรุงโรงเรือน ปรับปรุงบ้าน และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเกษตร ลงทุนในการเลี้ยงปลุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเกษตร ชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 รายงานการศึกษาปัญหาหนี้สินเกษตรกร คณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2533 (2533 : 20-21) ได้ศึกษาถึงสถานการณ์หนี้ค้างชำระด้านเกษตรพบว่า เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่สามารถจะควบคุมได้ เช่น สภาพของดินฟ้าอากาศที่แปรเปลี่ยน ความไม่มีเสถียรภาพทางการตลาดสินค้าเกษตรตลอดจน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อความไม่แน่นอนของ

3.2) สมาชิกชั้น 2 - สามารถกู้เงินกับสหกรณ์ได้ ไม่เกิน 60,000 บาท

3.3) สมาชิกชั้น 3 - สามารถกู้เงินกับสหกรณ์ได้ ไม่เกิน 20,000 บาท

4) เงินกู้ขั้นแรกของสมาชิกเข้าใหม่

4.1) กู้ได้ไม่เกิน 10,000 บาท(บุคคลค่าประกัน)

4.2) กู้ได้ไม่เกิน 20,000 บาท(หลักประกันจำนอง)

4.3) การกู้เงินแต่ละครั้งต้องมีหนังสือรับรองการให้กู้ของประธานกลุ่มประกอบด้วยทุกครั้ง

5) การชำระคืนเงินกู้

เมื่อใกล้ถึงระยะเวลาการชำระหนี้ตามกำหนดสหกรณ์จะส่งหนังสือเตือนให้แก่สมาชิกผู้กู้ ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระ หรืออาจจะส่งพนักงานสืบเชื้อออกไปติดตามทวงหนี้ ประธานกลุ่มมีส่วนสำคัญใน การชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์มีรางวัลให้แก่ประธานกลุ่มที่สามารถทำให้สมาชิกในกลุ่มของตนที่รับผิดชอบสามารถชำระดอกเบี้ยเงินกู้ได้ ทั้งหมด

สหกรณ์จะทำหนังสือเตือนให้แก่สมาชิกผู้กู้ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระทุกไตรมาส เมื่อถึงเวลากำหนดชำระคืนเงินกู้ คณะกรรมการดำเนินการจะทำการรวบรวมรายชื่อสมาชิกผู้ค้างชำระ แล้วส่งรายชื่อให้แก่ประธานกลุ่ม เพื่อให้ติดตามทวงหนี้อีกครั้งหนึ่ง ถ้าสมาชิกที่มีรายชื่อดังกล่าวยังไม่มาติดต่อขอผ่อนผันการชำระหนี้ หรือไม่นำเงินมาชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ สหกรณ์จะฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย

ในการชำระหนี้เงินกู้นั้น สมาชิกผู้กู้ต้องนำเงินไปชำระที่สหกรณ์การเกษตร ยางตลาด จำกัด

6) หลักประกันเงินกู้

สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกผู้กู้ใช้สังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่น จำนองเป็นประกัน ได้แก่ ที่ดิน ซึ่งใช้ในการค้ำประกันทั้งเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง

ระดับรายได้และรายจ่ายของเกษตรกรทั้งสิ้น และในที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อการใช้หนี้ของเกษตรกรต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ถึงแม้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะได้พยายามทุกวิถีทางในการดำเนินงานด้านสินเชื่อและบริการอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้ที่สูงขึ้น เพื่อผู้กู้จะได้สามารถชำระหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ตามกำหนด แต่เหตุผลวิสัยหรือปัจจัยต่างๆ ที่นอกเหนือจากการควบคุมก็ยังมีผลทำให้เกษตรกรลูกค้าจำนวนหนึ่งมีหนี้เงินกู้ค้างชำระต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งสาเหตุสำคัญก็คือ ผลผลิตของเกษตรกรประสบปัญหาาราคาต่ำ อย่างไรก็ตามการค้างชำระหนี้เหล่านี้เป็นเพียงระยะสั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระ เช่น กรณีราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรต้องชะลอการขายไว้รอราคา หนี้ค้างลักษณะนี้ส่วนใหญ่เกษตรกรจะไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ภายในปีถัดไป ถ้าเป็นกรณีผลผลิตเสียหายส่วนใหญ่ก็สามารถชำระหนี้คืนได้ภายใน 3 ปี

4.2 รายงานการวิจัยการดำเนินงานสินเชื่อ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด (2527 : 11) ได้ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการกำหนดเงินกู้ของเกษตรกร เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต้องพิจารณาเพื่อมิให้ลูกค้าธนาคารนำเงินส่วนเกินที่เหลือเกินความจำเป็นไปใช้จ่ายนอก วัตถุประสงค์ ซึ่งมีนำไปลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิต อันจะเป็นการสร้างภาระหนี้สินให้เกิดขึ้นแก่ลูกค้าธนาคาร และไม่อาจชำระหนี้คืนได้ภายในเวลาที่ธนาคารกำหนด ในกรณีนี้ลูกค้าธนาคารยอมมหาทางแก้ปัญหาโดยกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นมาชำระหนี้ส่วนที่ค้างชำระ หากปล่อยปัญหาหนี้ไว้นานยอมทำให้หนี้สินของลูกค้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเกินกำลังความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้ แต่ทางตรงข้ามถ้ากำหนดเงินกุน้อยเกินไป ย่อมไม่เกิดประโยชน์แก่ลูกค้าเพราะไม่อาจใช้จ่ายเงินกู้เพื่อการเพิ่มผลผลิตได้ตามเป้าหมายได้ ดังนั้นธนาคารจำเป็นต้องกำหนดวงเงินกู้ที่เหมาะสม คือ ตามจำนวนอัตรารายจ่ายต่อรายได้เกณฑ์ที่ ร้อยละ 31 - 50 เท่านั้น

4.3 บัญชร แก้วส่อง และคณะ (2533 : 65-66) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาบ้านลำโรง อำเภอมือเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่เกิดขึ้น ซึ่งพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ฝนแล้ง ใจผู้ร้ายชุกชุม อดอยาก ฟังพานายทุนนอกหมู่บ้านไม่สามารถฟังพากลุ่มเครือญาติได้เท่าที่ควร เนื่องจากทุกคนประสบปัญหาเดียวกัน ปัญหาตามมาจาก การ ฟังพานายทุนก็คือ การใช้เงินมือเติบใช้อย่างฟุ่มเฟือย เนื่องมาจากการหยิบยืมได้ง่าย สภาวะหนี้สินติดตามมาเมื่อไม่สามารถใช้คืนได้ก็ต้องเอาที่ดินไปจำนองไว้ เมื่อวงเงินสูงมาก ๆ ที่ดินก็หลุดลอยไปสู่มีนายทุนนอกหมู่บ้าน ปัญหาสภาวะหนี้สินและการสูญเสียที่

ดินยังมีต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าวคลี่คลายลงไปบ้าง เมื่อมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เข้ามา ทำให้เกษตรกรโล่งใจขึ้น เพราะสามารถกู้เงิน จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไปไถ่ถอนที่ดินหรือซื้อที่ดินหรือซื้อที่ดิน คินจากนายทุน แต่สภาวะหนึ่งก็ยังคงอยู่โดยเปลี่ยนจากนายทุนนอกหมู่บ้านมาเป็นธนาคาร เพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร

4.4 ขวัญใจ รัชชี่สุริยะชัย (2530 : 1055) ได้ทำการวิเคราะห์การใช้สินเชื่อของ เกษตรกรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในช่วงปี 2530 พบว่าการใช้สินเชื่อการเกษตรของเกษตรกร ที่ปลูกข้าวจะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์ม ขนาดของฟาร์ม และอายุของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งจากผลงานวิจัยข้างต้นปรากฏว่า ถ้าครัวเรือนเกษตรกรมี ฟาร์มใหญ่ขึ้นจะมีการใช้สินเชื่อการเกษตรมากขึ้น ดังนั้นการพิจารณาวางเงินกู้ให้แก่ครัวเรือน เกษตรกรควรพิจารณาให้สอดคล้องกับขนาดของฟาร์ม เพื่อที่ครอบครัวเกษตรกรจะได้มีเงิน ทุนเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมการผลิต

4.5 เทียนชัย รัตนดิลก (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการชำระคืนสิน เชื้อการเกษตรของเกษตรกรอำเภอคำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า เกษตรกรที่มีปัญหาค้าง ชำระสินเชื่อส่วนมากมีความหนักใจในภาระหนี้สิน ต้องการที่จะชำระหนี้ให้หมดโดยเร็ว สำหรับปัญหาที่ทำให้กิจการประสบกับภาวะการขาดทุน ได้แก่ ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 45.13 และภัยธรรมชาติร้อยละ 50.44 การระบาดของโรคแมลงศัตรูพืชมีเป็นส่วน น้อย คิดเป็นร้อยละ 4.43 ผลกระทบจากการต้องการชำระหนี้ต่อกิจการทำให้เกษตรกรร้อยละ 35 ลดขนาดของกิจการลง และร้อยละ 8.75 เลิกกิจการเกษตรไปโดยการที่รับเงินกู้ยืม จากสถาบันการเงิน

4.6 เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และประยงค์ เนตยารักษ์ (2534 : 48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ นายทุนผู้ให้กู้ในตลาดสินเชื่อชนบทไทยเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการให้กู้ พบว่าตลาดเงินกู้มี ความแตกต่างกับตลาดสินค้าทั่วไป เพราะการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในตลาดเงินกู้ ผู้ให้กู้ ต้องการให้ทรัพย์สิน (เงิน) แก่ผู้กู้ไปก่อน โดยมุ่งหวังว่าจะได้เงินมรดก(ต้น) คืนมาพร้อมผล ตอบแทน(ดอกเบี้ย) ในภายหลัง ปัญหาที่สำคัญมีอยู่ว่านายทุนผู้ให้กู้ต้องตัดสินใจว่าควรให้ ใคร และเมื่อกู้ไปแล้วจะติดตามบังคับหนี้อย่างไร จึงจะได้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืนมา ดังนั้น เทคนิคและวิธีการให้กู้ก็คือ เทคนิคและวิธีการหาข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กู้ และเทคนิควิธี การเกี่ยวกับการติดตามบังคับหนี้นั้นเอง

4.7 กัลยา ไทวิเศษรัฐชัย (2535 : 1-65) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรูกค้า ธ.ก.ส. ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในช่วงปี 2533 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินเชื่อในเชิงบวกได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนมและรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่น ๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินเชื่อในเชิงลบ ได้แก่หนี้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

4.8 ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2521:บทคัดย่อ) กล่าวว่าสาเหตุของการนำเอาระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในเมืองไทย เพื่อช่วยปลดปล่อยหนี้สินของชาวนาอันจะทำให้สถานะของชาวนาในชนบทดีขึ้น เพราะประมาณ 80 % ของเกษตรกรต้องกู้ยืมเงินทุนจากญาติ และเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อค้า หรือคหบดีท้องถิ่น โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง พ่อค่านายทุนบางรายใช้วิธีการตักเฉียว หรือให้ซื้อสิ่งของเครื่องใช้เพื่อการผลิตและการบริโภคแก่ชาวนา วิธีดังกล่าวชาวนาต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบตลอดมา หากมีการทำนาเสียหายติดต่อกัน ก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ในที่สุดก็ต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเองให้แก่เจ้าหนี้ แล้วตนเองกลายเป็นผู้เช่า หรือปราศจากแหล่งทำมาหากิน ภาระหนี้สินก็ก่อเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ

4.9 จันทร์ศรี สมวิลาศ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินเชื่อการเกษตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตองผู้กู้ยืมเงินเชื่อการเกษตร จำนวน 10 กลุ่ม 176 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาสมการถดถอยแบบขั้นตอน

ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ วงเงินกู้ ขนาดของฟาร์ม ปริมาณหนี้สินในระบบสหกรณ์ ปริมาณหนี้สินนอกระบบสหกรณ์ จำนวนเงินกู้ การใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ การทวงถามหนี้ของสหกรณ์ มูลค่าหลักประกันเงินเชื่อ ปัญหาการขาดทุนในกิจการฟาร์ม ความไม่แน่นอนใน รายได้ฟาร์ม และความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรพบว่า ปริมาณหนี้สินในระบบสหกรณ์มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการชำระคืนเงินเชื่อการเกษตรหมายความว่า ถ้ามีหนี้มากจะชำระคืนเงินเชื่อการเกษตรได้น้อย ปัญหาและความต้องการของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคือการให้บริการของสหกรณ์ล่าช้า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์สูงเกินไป และผลผลิตของสมาชิกไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน

4.10 อรวรรณ กมล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรรอยสะเกิด จำกัด อำเภอทรายสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2533

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรรอยสะเกิด จำกัด ที่มีหนี้ถึงกำหนดชำระในปีทางบัญชี 2533 จำนวนทั้งสิ้น 304 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลคือ แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยเส้นตรงเชิงซ้อน เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของความยืดหยุ่น เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงปัจจัยแต่ละชนิดที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้หนี้ของสมาชิกสหกรณ์

ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกมีหนี้ถึงกำหนดชำระเฉลี่ยครัวเรือนละ 25,194.08 บาท สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดได้ทั้งหมดเฉลี่ยครัวเรือนละ 19,159.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.05 สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดได้บางส่วนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3,455.07 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.71 สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้คืนตามกำหนดเฉลี่ยครัวเรือนละ 2,579.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.24

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ ปรากฏว่าหนี้สินทั้งหมด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือน และรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนตามลำดับ

ผลการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏว่าหนี้สินทั้งหมด รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิก สหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาความยืดหยุ่นของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์ พบว่าการเปลี่ยนแปลงหนี้สินทั้งหมดมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด โดยมีความยืดหยุ่น เท่ากับ 0.8810 ปัจจัยที่มีอิทธิพลรองลงมาทั้งหมดของครัวเรือน โดยมีความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.1375 , 0.1370 และ -0.1316 ตามลำดับ

4.11 ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ (2526:76) กล่าวว่า สหกรณ์จะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยสมาชิก สมาชิกจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสหกรณ์ของตนเอง ความรับผิดชอบนั้นคลุมถึงการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เช่นการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ การกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ และการลงทุนเพิ่มกับสหกรณ์ (เช่น ในรูปของหุ้น และการออม)

4.12 ศิริพร ดรุณธรรม (2529:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรรอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏว่าข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างจากสมาชิก สหกรณ์การเกษตรรอยสะเกิด จำกัด ในปีทางบัญชี 2526 จำนวนทั้งสิ้น 130 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากแบบมีระบบ โดยกำหนดโควตาสุ่มจากสมาชิกในกลุ่มที่ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด จำนวน 65 ราย และสุ่มตัวอย่างจากสมาชิกในกลุ่มที่ไม่ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด จำนวน 65 ราย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ระหว่างกลุ่มที่ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดและกลุ่มที่ไม่ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด พบว่าสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปได้แก่ เนื้อที่ถือครอง เนื้อที่ทำการเกษตร ขนาดครัวเรือน และจำนวนคนที่ทำงานมีรายได้ในครัวเรือน สิ้นทรัพย์ รายได้และรายจ่ายของสมาชิกทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลสนับสนุนและที่เป็นอุปสรรคในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกนั้น พบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น รายได้สุทธิ ขนาดเนื้อที่ถือครอง มูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากแหล่งเงินกู้อื่น จำนวนหนี้คงค้างในแหล่งเงินกู้อื่น ขนาดครัวเรือน ระดับความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ การให้สินเชื่อของสหกรณ์ ความสะดวกในการติดต่อกับสหกรณ์ และทัศนคติของสมาชิก สหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์นั้นมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากการสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ถึงปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกนั้น พบว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดนั้น ได้แก่ โอกาสที่สมาชิกจะได้รับเงินกู้ในครั้งต่อไป ความพร้อมและการช่วยเหลือในด้านการเงินจากสมาชิกภายในครัวเรือนและการติดตามหนี้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกนั้นได้แก่ ความต้องการถือเงินสดไว้เพื่อใช้จ่าย ไม่มีเงินสดเพียงพอในช่วงเวลาที่ต้องชำระคืนเงินกู้และบางรายมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะชำระ

4.13 สุพัฒน์ ชัยไพบุลย์สวัสดิ์ (2529:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการธุรกิจสินเชื่อของ สหกรณ์การเกษตรพรานกระต่าย จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างจากสมาชิก จำนวน 182 ราย วิธีการศึกษาใช้การพรรณาคความ โดยแสดงเป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต อัตราส่วนและการทดสอบ สมมติฐานใช้ F-test . Chi-square และ Multiple regression ผลการศึกษาการจัดการธุรกิจ สินเชื่อของสหกรณ์พบว่า มีมาตรการตรวจสอบการใช้สินเชื่อ และการติดตามการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกเป็นเครื่องมือในการควบคุมธุรกิจ ผลการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ ปี 2524 - 2529 พบว่าเงินทุนให้สมาชิกกู้มาจาก ธกส.เป็นส่วนใหญ่และเป็นเงินฝากของสมาชิกรองลงมา การให้สินเชื่อแก่สมาชิกเป็นระยะปานกลางมากกว่าระยะสั้น โดยมีสินเชื่อเฉลี่ยต่อสัญญา ในปี 2528 - 2529 ประเภทระยะสั้น เท่ากับ 6,224.- บาท ประเภทระยะปานกลาง เท่ากับ 16,190.- บาท การชำระหนี้เงินต้นของสมาชิกในปี 2524 - 2525 เท่ากับร้อยละ 52.34 โดยมีแนวโน้มลดต่ำลงตลอด โดยเฉพาะในปี 2528 - 2529 ชำระหนี้เงินต้นได้เพียงร้อยละ 20.57 และการชำระหนี้ดอกเบี้ยก็มีแนวโน้มลดต่ำลงเช่นเดียวกับ เกี่ยวกับสมาชิกทางด้านพฤติกรรมการใช้สินเชื่อของสมาชิก พบว่าใช้สินเชื่อตรงวัตถุประสงค์การ ขอกู้ทั้งหมดร้อยละ 61.5 พฤติกรรมการชำระหนี้เงินต้นได้ทั้งหมด ร้อยละ 40.66

สรุป จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมด พบว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรมีหลายปัจจัย เป็นต้นว่า เนื่องจากประสพภัยธรรมชาติ เกิดโรคแมลง ราคาผลิตผลตกต่ำ มีการใช้เงินกู้ นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้กับสถาบันเกษตรกรที่กู้เงินไป และใช้เงินกู้ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเป็นเงินกู้เพื่อการบริโภค การกู้เงินของเกษตรกรจะมีความสัมพันธ์กับขนาดของฟาร์ม การชำระหนี้ของเกษตรกรทั่วไปขึ้นกับรายได้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค การชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ขึ้นกับการให้บริการด้านต่าง ๆ ของ สหกรณ์ รายได้ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ จำนวนเงินกู้ ความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์ในการสำนึกต่อการชำระหนี้ ขนาดเนื้อที่ถือครอง เนื้อที่ทำเกษตร ขนาดครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน มูลค่าทรัพย์สินในฟาร์ม และพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์เอง

ซึ่งการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นการศึกษาในช่วงเวลา และสถานที่ที่แตกต่างกันออกไปในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผู้วิจัยจึงต้องการนำมาศึกษาในท้องที่อำเภอวังตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ว่าจะพบผลการศึกษาที่สอดคล้องกันหรือไม่ โดยจะใช้ตัวแปรจากที่ได้

มาจากการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ตัว คือ

1. จำนวนเงินกู้ยืมจากสหกรณ์
2. ขนาดของฟาร์ม
3. รายได้
4. รายจ่าย
5. การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์
6. ระบบการทวงถามหนี้ของสหกรณ์
7. ความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์

ส่วนอีก 2 ตัวแปร ผู้วิจัยได้ปรึกษาหารือขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ประกอบด้วย ผู้จัดการสหกรณ์ พนักงานสินเชื่อ ฝ่ายบริหารสหกรณ์ ประกอบด้วย กรรมการสหกรณ์ ประธานกลุ่มสหกรณ์ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ประกอบด้วย สหกรณ์อำเภอ และนักวิชาการสหกรณ์ ซึ่งจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว พบว่า มีตัวแปรอิสระอีกบางตัวที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการผันแปรในตัวแปรตาม คือ อายุการเป็นสมาชิกและมูลค่าทรัพย์สินในฟาร์ม ผู้วิจัย จึงเพิ่มตัวแปร เป็น

8. อายุการเป็นสมาชิก
9. มูลค่าทรัพย์สินในฟาร์ม